

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ปัญหาการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู
(กรณีนายเขื่อน ใยดี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้)

สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๖.๙/๐๐๐๔ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า นายเขื่อน ใยดี เป็นข้าราชการครู ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านด่านลานหอย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยถูกร้องเรียนว่ามีพฤติกรรมทุจริตเงินโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านด่านลานหอยจึง ได้มีคำสั่งที่ ๑๐๔/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๙ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง นายเขื่อน ใยดี โดยคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงและมีความเห็นเสนอต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านด่านลานหอยให้ยุติเรื่อง แต่ควรให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในหรือเจ้าหน้าที่การเงินของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรวจสอบ สะสาง และแนะนำให้คำปรึกษาเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็วที่สุด

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านด่านลานหอย ได้มีการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและรายงานความเห็นต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยให้ลงโทษตัดเงินเดือนนายเขื่อน ใยดี จำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน แต่ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยได้มีคำสั่งที่ ๐๒๐/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๑ ลงโทษภาคทัณฑ์ อย่างไรก็ตามเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้พิจารณาและมีความเห็นว่าคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยเป็นคำสั่งที่ไม่เหมาะสม จึงได้มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ ๗๗๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๓ ให้เพิ่มโทษนายเขื่อน ใยดี เป็นลดขั้นเงินเดือน จำนวน ๑ ขั้น และเมื่อนายเขื่อน ใยดี ได้รับทราบคำสั่งจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ อุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย โดยโต้แย้งว่าการสืบสวนข้อเท็จจริงกระทำโดยไม่แจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบเพื่อให้มีโอกาสหาพยานหลักฐานตัวบุคคลและเอกสารเพื่อแก้ข้อกล่าวหา จึงเป็นการสืบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศใช้บังคับแล้ว อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๑ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๘ ได้พิจารณาอุทธรณ์ของนายเขื่อน ใยดี แล้วเห็นพ้องกับการอุทธรณ์ จึงได้มีมติให้ยกเลิกคำสั่งลงโทษนายเขื่อน ใยดี และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๖๘๙ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สุโขทัย เขต ๑ ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ พร้อมทั้งนำเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเสนอคณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป และในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๑ ได้พิจารณามีมติให้ลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน แต่เนื่องจากนายเยื่อน ไยดี เกษียณอายุราชการไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ จึงให้งดโทษตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และเป็นกรณีวินัยถึงที่สุด

นายเยื่อน ไยดี ได้ยื่นคำร้องขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๑ ทบทวนการเบิกเงินเดือนและคิดคำนวณบำนาญตั้งแต่วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ เนื่องจากเห็นว่าคำนวณไม่ถูกต้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต ๑ จึงหารือมายังสำนักงาน ก.ค.ศ. ซึ่งสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้เสนอเรื่องต่อ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพิจารณา โดยในการประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๑ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่ามิได้มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงมีมติให้สำนักงาน ก.ค.ศ. หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. กรณีของนายเยื่อน ไยดี ถือว่ามีการดำเนินการทางวินัยแล้วหรือไม่

๒. กรณีของนายเยื่อน ไยดี ต้องด้วยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน ก.ค.ศ. และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) แล้วมีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีของนายเยื่อน ไยดี ถือว่ามีการดำเนินการทางวินัยแล้วหรือไม่ นั้น เห็นว่า การดำเนินการทางวินัยกรณีนายเยื่อน ไยดี เป็นกรณีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลใช้บังคับ ซึ่งมาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ บัญญัติให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับแก่ข้าราชการครูโดยอนุโลม ดังนั้น การดำเนินการทางวินัย

^๑มาตรา ๕ ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับแก่ข้าราชการครูโดยอนุโลม เว้นแต่ในพระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

นายเยื่อน ไยดี จึงเป็นไปตามมาตรา ๑๐๒^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าการดำเนินการทางวินัยนายเยื่อน ไยดี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้มีคำสั่งเพิ่มโทษเป็นลดขั้นเงินเดือนจำนวน ๑ ขั้น โดยไม่ได้เปิดโอกาสให้นายเยื่อน ไยดี ได้ชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา นายเยื่อน ไยดี จึงได้อุทธรณ์ว่าการสั่งลงโทษทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้เปิดโอกาสให้ชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่

ในกรณีที่น่ากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับตามวรรคหนึ่ง ให้บรรดาอำนาจและหน้าที่ของ ก.พ. เป็นอำนาจและหน้าที่ของ ก.ค. และในกรณีใดที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดให้ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. หรือระเบียบ ในกรณีนั้น ให้ ก.ค. ออกกฎ ก.ค. หรือระเบียบแทน

บรรดาคำว่า “ข้าราชการพลเรือน” ที่มีอยู่ในกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นใด ให้หมายความว่ารวมถึงข้าราชการครูด้วย เว้นแต่จะได้มีกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับอื่นใดบัญญัติไว้สำหรับข้าราชการครูโดยเฉพาะ

^๒มาตรา ๑๐๒ การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และในการสอบสวนนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เมื่อดำเนินการแล้วถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓ หรือมาตรา ๑๐๔ แล้วแต่กรณี ถ้ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ เป็นผู้แต่งตั้ง

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างระดับกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ สำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่มีตำแหน่งในระดับสูงกว่าเป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสามได้

นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในทุกกระทรวง ทบวง กรม

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามวรรคสอง ในเรื่องที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๔ (๔) หรือมาตรา ๑๑๕ และคณะกรรมการสอบสวนตามมาตราดังกล่าวได้สอบสวนไว้แล้ว คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสองจะนำสำนวนการสอบสวนตามมาตราดังกล่าวมาใช้เป็นสำนวนการสอบสวน และทำความเห็นเสนอผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยถือว่าได้มีการสอบสวนตามวรรคสองแล้วก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณากรณีที่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่เป็นการผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่สอบสวนก็ได้

การศึกษาสุโขทัย เขต ๑ ได้ประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๘ มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์และยกเลิกคำสั่งลงโทษลดชั้นเงินเดือนนายเยื่อน ไยดี และมีคำสั่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๑ ดำเนินการทางวินัยใหม่ตามมาตรา ๑๐๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๑ ได้มีมติลงโทษตัดเงินเดือนนายเยื่อน ไยดี ๕% เป็นเวลาหนึ่งเดือน แต่เนื่องจากนายเยื่อน ไยดี เกษียณอายุราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ จึงให้งดโทษ กรณีดังกล่าวเห็นได้ว่า มีการดำเนินการทางวินัยนายเยื่อน ไยดี แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐๒^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ประเด็นที่สอง กรณีของนายเยื่อน ไยดี ต้องด้วยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งว่า มีการดำเนินการทางวินัยนายเยื่อน ไยดี แล้ว โดย อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๑ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ลงโทษตัดเงินเดือนนายเยื่อน ไยดี ๕% เป็นเวลาหนึ่งเดือน แต่เนื่องจากนายเยื่อน ไยดี เกษียณอายุราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ จึงให้งดโทษตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ กรณีดังกล่าวจึงเป็นไปตาม มาตรา ๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลให้นายเยื่อน ไยดี ไม่ต้องถูกพิจารณาเพิ่มโทษหรือถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้น ๆ ต่อไป

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔มาตรา ๑๐๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว เว้นแต่ออกจากราชการเพราะตาย ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา ๙๕ และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติในหมวดนี้ต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ เว้นแต่ผลการสอบสวนหรือพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดชั้นเงินเดือน ให้สั่งงดโทษ

^๕มาตรา ๖ บรรดาผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัยก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และบรรดาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีกระทำผิดวินัยซึ่งผู้บังคับบัญชาได้สั่งยุติเรื่องหรืองดโทษก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ผู้นั้นไม่ต้องถูกพิจารณาเพิ่มโทษหรือถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้น ๆ ต่อไป

เลขที่การคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๒